Nagyvárad, 1907. XIII. évfolyam 158. szám. Vasárnap, julius 14.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ... 16 kor.
Negyedévre ... 4 «
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ... 20 kor
Negyedévre ... 5 «
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ... 24 kor.
Negyedévre ... 6 «

TISZÁNTÚL
POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Apácza-utcza 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, julius 13.

A magyar szó, cimer és zászló győzelme.

(V. I.) A nemzet megizmosodása a magyar nyelv jogainak érvényre jutása évek hosszu során át a parlamenti küzdelem kitüzött célja volt. Ezzel kapcsolatban a »magyar cimer és »magyar zászló«-ért folytatott harc megtörte a küzdőket, a kik végre is kénytelenek voltak belátni, hogy — miután onnan felülről nem engednek, az ostromot be kell szüntetni.

A meghátrálás nem a csufos kudarcot jelentette, csupán csak a fegyverszünetet. A fegyverszünet ideje alatt a darabant kormányok elkövették a törvénytelenségeknek hosszu láncolatát, megdézsmáltak a nemzet vagyonát, mig a nemzet vezérei a legnagyobb csendben készültek — az ujabb ostromra.

S a mikor a törvénytelen kormányok pünkösdi királysága véget ért, a mikor az erős kezek eljátszották kisded játékaikat, — előállott a nemzet! Ugyanazt a kérdést tárgyalták, csakhogy más formában. A cél a régi: a magyar nyelv, a nemzeti zászló, a magyar cimer — csakhogy a hadi taktika most előnyösebb volt. A küzdelem ellen most már nem fölülről, de alólról, a nemzetiségiek táborából protestáltak. Ez éppen jó volt arra, hogy megismerjük, kik a mi jóbarátaink (!) — mert hiszen az ellenségeinkkel majd csak elbánunk magunk is.

A hadi taktika, a politikai stratégia meghozta a kivánt eredményt. Ma már a magyar nyelv, a magyar cimer, a magyar zászló használatára az 1907. évi 27. t.-c. kötelez.

Julius első felében a Magyarországon levő összes hadtestek tisztjei, vezetői, — tekintettel az ezred és fegyvernem jellegére, — a tanitók mintegy 20—25.000-en letették a hüségi esküt, a mely igy hangzott:

»Én N. N. rendes tanitó, esküszöm az élő Istenre, hogy ő Felsége apostoli királyom, magyar hazám és annak alkotmánya iránt tántorithatatlan és rendületlen hüséggel viseltetem, az ország szentesitett törvényeit és törvényes szokásait megtartom, a hazai hatóságok törvényes rendeleteit, valamint a tanitói tisztemmel járó kötelességemet mindenkor lelkiismeretesen, hiven és pontosan teljesitem és a gondjaimra bizott ifjusá. got a magyar haza szeretetében fogom nevelni. Isten engem ugy segéljen!«

Magyarország 32.000 tanitója közül közel hatezer állami. Ezek már hivatalba lépésükkor letették az esküt. A többi a törvény életbeléptétől (1907. julius 1.) számitott három hónapon belül, amennyiben pedig semminemü államsegélyben nem részesülne, egy éven belül az esküt letenni tartozik. Az eskü le nem tétele, vagy m g nem tartása — hivatalvesztéssel jár.

A törvény szerint: az ország határain belül levő bármilyen iskolák, jelleg különbség nélkül a magyar állam cimerével ellátandók s reájuk nemzeti ünnepcinken a magyar nemzeti lobogó kitüzendő, a magyar nyelv pedig intenzivebbeg tanitandó.

A magyar állam szimboluma a cimer és zászló tehát győzedelmesen vonult be a legutolsó zugba vagy fészekbe. Ott lesz intő jelszó gyanánt s az ellene vétőkre lesujt a törvény szigorával. Minden században a legénység, azaz minden iskolában a növendékek beszélhetnek azon a nyelven, a melyet anyjuktól tanultak, de kell tudniok beszélni azon a nyelven is, a mely az állam hivatalos nyelve s a mely megélhetésüket, anyagi és erkölcsi bolbogulásukat elősegiti.

Mi lehetett a célja a katonai magyar vezényszónak, a cimer és zászló használatának? A nemzet függetlenitése, erejének megizmositása. Ezt a célt nemesebben, hathatósabban támogatja az a törvény, amelynek vezető katonái naponként vonulnak föl csapatokban az eskü letételére.

A legutolsó falu legelhagyatottabb is-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Kedves barátomnak ott Alsókotárkán.

Boldog halandó! ki a régen látott szülőföld kebelén pihenhet hüvös, illatos, enyhe léghullámaiban fürdetheti a munkában kiláradt tagjait. A rég nem látott atyafiak, jó barátok, ismerősök örömteljes fogadtatásának sugáraiban sütkérezhet! . . .

Pillanatnyi felvételek, mozgófényképek varázsolják lelki szemeim elé Alsókotárka összes kellemeit, hol a disznó csorda örömteljesen magasra hegyezett füllel violinkucs alakba kunkorgatott farkakkal poroszkál az ezüst szinü uton. A kecskegulya pedig groteszk ficánkolásokkal járja a kake-wake-ot a hegyoldal illatos mezején és estére a karámban pazarul ömleszti a bizonyos okoknál fogva hüs tejet, boldog gazdájának. A távoli völgyekben pedig a juhménes csilingeléséhez a bécsi opera koncertje, vagy a hajóst a tengerről hazacsalogató harangjáték valóságos tücsök csirpelés! . . . Hát még ha hozzáveszem a bükkfakéregből készült pásztorkürt havasi szólamokban elfuvott busongó melódiáját, melyre még a firsinges alsókotárkai menyecske is álmodozva tekint a turó dagasztó teknő melől a hegyek ormai felé, melyek ezerszeresen verik vissza a büvös hangokat! A pihenni vágyók eldorádója. Itt a méla csendet mi sem töri meg; legföllebb néhány pillanatra a kakasok, tyukok szárnycsapásai estefelé a kvártély elsőbbségi helyeikért a szilvafa gályakon, mely ősidők óta éjjeli helyük és egy-egy ágon oly szép sorban tudnak megférni, hogy az ember azt hinné messziről, hogy száradni kiaggatott szafaládé koszorut képeznek.

A szekérnél, mely automobilszerü kellemes zümmögéssel halad, nagyobb zajt okoz az ostor, amellyel a kocsiba fogott lónyáj tagjait ingerlik sebesebb menésre. Mert a szekérben a mi zajt okozna, t. i. a vas, az egyáltalán nincs. Alsókotárka és nemes vidékén ez ismeretlen. A lánc, ami csörögne, az pedig hársfakéregből van sodorintva. Nagy ritkán esik meg, hogy a szekér tengelye csikorog, de a világért sem a gazda az oka, — nem — hanem a hüséges szekér után kullogó Bodri kutya, mely egy óvatlan pillanatban a megálló helyen a szükös ebéd kiegészitéséül a szekérkenőcsöt le-fagylaltozta. De még a szekérnyikorgás is bájdalu zenész hang A sókotárkán igen kellemes Homok akkordokban, melyet a szük völgyek visszhangja még variál is! Még az aratáshordási mozgalmak sem járnak valami nagy zajjal, mert a kevés kis ponyvaterületü kalászos terményeket alá, amelynek a velejét a zab képezi, a föld meredek lévén a sziklás oldalon, kapálni szokták és a lesarlózott kereszteket pedig a parcella végén levő bükkös széléről egy sudaras bükkfát levágnak, amelynek lombjaira ráhelyezik és ideális csöndben haza csusztatják. De hanyatlóban van a nap, az alkony pirja kezdi bearanyozni a hegyek ormait. Megfontolt léptekkel kezd gyülekezni a falu intelligenciájának kaszinózó része, amelynek elnöke az örökké szárazlorku éneklész, alelnöke pedig a községi foghuzó fodrász, ki pácienseinek nagyobb fogoperációnál a mellére térdel és körül huzgálja nehányszor a müteremnek titulált szoba földjén, amelyért 4 krajcárnál többet világért sem vesz, ezért nagy hirre vergődött Alsókotárkán és vidékén, tagjai még a kézihombár és élésláda készitő, a teknőgyáros a fenyő dézsa és abroncsoló kádármester, a szétszedhető sertésól ács-

A mai naptól kezdve! PFAFF-nál
Valódi Panama kalapok 6 frt. 50 és 10 frt.

kolájában is ott ékeskedő magyar cimer és magyar zászló büszkén hirdeti, hogy az ország területén minden iskolában csupán a magyar haza hüséges fiaivá szabad és kell nevelni az ifjuságot. E szent szimbolumok lángpallosok is, amelyek figyelmeztetik az ingadozót, hogy ez a magyar szent korona országa!

A magyar nemzeti népoktatás vivmányát lényegesebbnek, fontosabbnak kell tartanunk, mintha ez a szó szoros értelmében katonai vivmány lenne. Mert mig a katonaságnál a szubordináció csak a testet fárasztja, a szivet-lelket gyülölettel tölti el, addig a magyar cimer és zászló oltalma alatt folytatta szeretetteljes oktatás és nevelés nyomokat hagy a szivben, a lélekben s ennek gyümölcse a magyar nyelv szeretete, a magyar haza iránti tántorithatatlan hüség és ragaszkodás.

Az Apponyi által tervezett, a parlament által alkotott s az apostoli király által szentesitett törvény a magyar nemzet történetében uj korszak kezdetét jelenti.

Az uj korszak küszöbén erős a hitünk, erős a reményünk. Az uj korszak legelső éveiben minden faluban a nemzet ünnepein lobogni fog a magyar zászló, ékeskedik a magyar cimer . . . S amint mulnak az évek, hódit a zászló . . . Belopózkodik a szivekbe, megszenteli a lelkeket! S a ma még ellenségeink szülöttei e szimbolum égisze alatt véreinkké válnak!

Adja Isten, hogy mielőbb ugy legyen!

A békési főispánság. Békésmegye főispáni állását gróf Andrássy Gyula belügyminiszter Haviár Dániel függetlenségi képviselőnek ajánlotta fel. Haviár kijelentette, hogy egyrészt magánvonatkozásu, másrészt elvi okokból nem fogadhatja el a kinevezést.

Politikai hirek.

—

A kiegyezési tárgyalások. Bécsből táviratozzák, hogy a kiegyezési tárgyalások ma délelőtt tiz órakor folytatódtak. Ma is a tarifa- és vasuti csatlakozási kérdések voltak soron, melyekben tegnap még csak közlekedést sem hoztak létre. A tegnapi nap után a hangulat politikai körökben nem különösen kedvező. Az a merev ellentét, mely a vasuti kérdésekben fölmerült, más még függő ügyekkel kapcsolatban a kiegyezés sorsa felől nagyon elsötéti a kilátásokat. Arról semmi esetre sem lehet szó — igy jelentik ezt megbizható helyről — hogy a kiegyezést már a miniszterek mostani bécsi tartózkodása alkalmával perfektuálják. A magyar miniszterek ma este szándékoznak Budapestre visszatérni s báró Beck legközelebb idejön, hogy a magyar miniszterelnökkel a tárgyalások folytatása dolgában konferáljon.

Bécs, jul. 13. A két kormány tagjai egybegyültek, hogy kiegyezési tárgyalásokat folytassak. A tárgyaláson részt vesznek a vasuti szakreferensek is. Derschatta vasutügyi miniszter délután dejeinert ád a magyar miniszterek tiszteletére. A miniszterek ma este szándékoznak haza utazni.

Beck báró osztrák miniszterelnök a jövő hét folyamán szándékozik Budapestre jönni, hogy Wekerlével a további dolgokat megbeszélje.

Bécs, jélius 13. A kiegyezési tárgyalásokat ma délelőtt 10 órakor az osztrák miniszterelnökségi palotában folytatták. A tárgyalások a két állam kereskedelmi és pénzügyi viszonyainak rendezése körül folytak. Déli fél tizenkét órakor a tárgyalásokat félbeszakitották, mert Derschatta osztrák miniszter a tárgyaláson résztvevők tiszteletére ebédet ad. A tárgyalásokat délután folytatják. A magyar miniszterek és szakelőadók ma éjjel visszautaznak Budapestre.

—

A költségvetés. A jövő évi költségvetés munkálatai — mint értesülünk — már megkezdődtek. Az egyes miniszteriumok e hét elejéig beterjesztették a maguk budgetjét a pénzügyminiszterba. Jelentékeny emelkedést mutat a vallás- és közoktatásügyi tárca költségvetése, melyet erősen megterhelt — az előző éviekhez viszonyitva — tanitók fizetésrendezése s a nagy arányban létesitendő uj állami iskolák költsége.

—

Minisztertanács. A kormány a jövő kedden igen fontos miniszteri tanácskozást tart. Wekerle miniszterelnök akkor számol be a Bécsben folytatott kiegyezési tárgyalásokról s a kormány azután a horvát ügyekről tanácskozik. A miniszterelnök azért hivta össze keddre a kormány tagjait tanácskozásra, mert az eddigi megállapodás szerint szerdán Ischlbe utazik, hogy a királynak az aktuális politikai ügyekről s a kiegyezésről jelentést tegyen.

—

Olay és Bárczy *Olay* Lajos nyilatkozatot tesz közzé, melyben *Bárczy* István polgármesternek azt feleli, hogy az ő felhivására, ma nem fog adatokat szolgáltatni, mert ő törvényhozói jogához képest interpellációt intézett a belügyminiszterhez, amelyre annak válaszolnia kell, ha azonban Bárczy nagyon kiváncsi, nézzen szét a vásárcsarnokban, hallgassa meg a panaszok özönét és kérjen különösen *Vázsonyitól* adatokat, aki még ellenzéki vezér korában, mikor vele együtt küzdött, sok olyan adatot mondott el neki. Ma persze *Vázsonyi* és a klikkek szolgálatában áll.

—

A horvát koalició proklamációja. Zágrábból jelentik: A horvát szerb koalició ma proklamációt bocsátott ki, melyet az itteni lapok délután fognak közölni. E proklamáció behetóan foglalkozik a közös or zággyülésre küldött horvát képviselők tevékenységével és vázolja, hogyan keletkezett a Magyarország és Horvátország közötti konfliktus. Ezután utalás történt arra, hogy a nyelvkérdést magy. részről

---

mestere stb. stb. még számosan Alsókotárka 1171 lelket számláló lakosai közül.

A kaszinó helyisége, mi természetesebb Mauskopf Náthán vegyeskereskedése, ki örömmel szolgál a közismert palackos sörével, melyet Deésről negyven százalék engedménnyel kap, mint fennmaradt besavanyodott fickó sört — de ez nem tesz semmit, emellett is megy a világpolitika. A trafik az meg dus választékkal kecsegtet, finom dohány és szivarraktár, amelynek elitje a virgonia, de a portéka zömét a kurta füstölgő (két drb három krajcár) és a Rositta cimü dohányosok előtt herélt szivarnak nevezett dohányszer azonban a nyolc filléres pacska-dohány bál számra hever. Sőt mióta a vicinális Alsókotárkát érinti, már hölgycigaretta is kapható és ez nagy vivmány, mert eddig a ravasz Náthán maga gyártotta a finom cigarettet eltört virginia szivar felvágásából, finom cukorhártya papiros-hüvelyét is maga ragasztotta tojás fehérjével. De a gyülekezés előtt Náthán is most készült haza szemleutjáról, melyet a községen keresztül egész a gugai völgyig bejárt, minden percen magasra emelvén tekintetét, szinte áhitatszerüen. A laikus azt is képzelhetné, hogy vallásos imáiba elmélyedve a Thalmud valamely idevágó imádságát mormolja. Pedig éppen az ellenkező, kancsi szemmel a dió és szilvafák termését mérleg lte a gonosz, hogy az előlegezett italok, galand, fejtőpamut, cukor, kávé értékében hány száz percentet hajthat be Alsókotárka lakosaitól a falu főterményéből a dió és szilvából. Töprengő arcán különben nagy tervek tükröződnek Náthánnak vissza! Tekintve a gugai völgyben levő dusan megrakott kökénybokrokat egy részvénytársaság összehozásán fáradozik annál is inkább, mert Alsó- és Felsőkotárkán, de még Deés vidékén is kitünő kökénytermés mutatkozik s ő erre alapitva kétszázpercentes jövedelmét, egy páratlanul álló kökény konyakgyárat szándékozik felállitani és már előre csillog a szeme az egyes butelliák vignettájára, mely kitünő rajzokkal és a bájos vidék illusztrációjával ékeskedni fog: Az alsó- és felsőkotárkai hét csillagos kökény-konyak! Még a kaszinó tagjainak is feltünt Náthán szótlansága, de tizenegy üveg fickó sör mellett összeveszitették Németországot Amerikával, a törököt a spanyollal és cihelődtek hazafelé. Az alkony bübájjal ereszkedett Alsókotárka kedves helységére fenyőillatos lágy fuvalom teliti meg az ember minden érzékét! . . .

És mi, akik harminc R.-os hőségben Bernát Gazsival szólván majd a saját nyelvünkre taposunk, porfelhők és szociálistákkal küzködünk, örök harcot vivunk a különféle muszkitók batallionjaival, melyek megrendelés nélkül egyenesen Afrikából telepitették ide rajaikat, nem nézünk-é a muzulmán esdő tekintetével a hét menyországot képviselő Alsókotárka és vidéke felé?! Van e oly márvány kebel, kit meg ne inditana lepárló készülékként izzadó verejtékes arcunk?!

Mindezen embert kinzó körülményekre boldog önhittséggel azt mondhatja Alsókotárka paradicsomában üdülő kedves barátom.

— Ort a Körözs, fürödjenek. De nem tudja-é, hogy nemzeti saját folyónk a Körözs, hüsnek vélt hullámai, gyilkos, világitó anyagok büzös illatát leheli ki? melyhez hasonlitva a Do brud zsal vidéke éltet adó klimatikus hely!

A kinek saját külön szenvedélye lehet a cselédkorholás, rögtön arra gondol, hogy nem felejtette-é a lámpatörlő rongyot a Körözsben?!

Legolcsóbb gyári raktár

Klein Sándor és Vilmos játék diszmü-áruháza NAGYVÁRAD,
Fő-utca és Szaniszló-utca sarkán.

utazó bőrönd, Gramophon és Fonográf beszélőgépekből, ezek szakszerü javitása.
Gramophonok 15, 20, 25 frt.
Fonográf 3 frt 50 kr. Óriási választék legujabb felvételü lemezekből. Kis dupla lemez ára 1 frt 25 kr., nagy lemez 2 frt.
Lemez ájegyzék ingyen.

hozták szőnyegre, mely körülmény felmenti a horvát-szerb koalicziót attól a kötelezettségtől, hogy a jelen időpontban közjogi kérdést ne vethessen fel. A horvát-szerb koalició minden alkotmányos eszközzel küzdeni fog a magyar nyelvnek a horvát királyság területén való életbeléptetése, valamint a magyaroknak uralomra irányuló törekvései ellen. A koalició szemei előtt nemcsak a vasutak nyelvének nagyfontosságu követései lebegnek, hanem a többi kérdések és konfliktusok teljes konplexumát tekinti, amelyeket igazságosan a paritás alapján kell ujra rendezni oly módon, hogy a horvát királyság önállósága és szabadsága biztositassák. A horvát-szerb koalició tevékenysége odairányul, hogy alkotmányos küzdelemmel megakadályozza a közös kormány és igy az uj bán kormányának minden törvénytelen ténykedését.

A proklamációt a horvát-szerb koalició összes tagjai és *Normann* Rezső grót irták alá.

Uj Körözs-korzó.

— A Szent László hidtól a 3-ik vashidig. —

Dr *Hoványi* Géza törvényhatósági bizottsági tag évekkel ezelőtt vetette fel az eszmét, sőt inditványt is tett, hogy a Szent László tértől a nemzeti hidig nyissák meg a Körözspartot s az ottani házak mögött és a Körözs folyó között uj utcát létesitsenek. Ezáltal a Körözs partja ezen az utvonalon is szabaddá tétetnék. Hogy mit jelent ez, azt mindazok kellőleg tudják mérlegelni, akik más városokban látták, hogy a város legszebb része mindig a folyók mentén fejlődik s azonkivül közegészségügyi és forgalmi szempontból is nagy fontosságu a folyók melletti terület szabaddá tétele.

A városi tanács utasitotta a városi mérnöki hivatalt, hogy tegyen javaslatot, miként s mily összegből lehetne az eszmét keresztül vinni.

Kőszeghy József főmérnök eleget tett a tanács utasitásának. Tervrt dolgozott ki a Körözs mindkét partjának megnyitására és pedig a Szent László-hidtól, illetve a Parabek-háztól a kiépitendő vashidig.

A tervekhez nemcsak müszaki leirást csatol, hanem részletesen kimutatja, hogy mily összegbe kerülne az egész munkálat keresztül vitele, a szükséges telekkisajátitásokkal együtt.

Ugy a bal-, mint a jobb parton 56 telken kellene kisajátitást eszközölni. Összesen csak öt lakóház van a kisajátitandó területeken, a többi 51 háznál csak melléképületek, szinek stb. vannak a telken azon a részen, amelyeket ki kell sajátitani.

Az összes kisajátitási összeget 204,986 K 74 koronára veszi fel a főmérnök, s ebből az öt nagyobb épületre 136,712 korona esik, tehát az egész kisajátitási összeg 67 százaléka. Ebből mutatja ki a főmérnök, hogy mennyire sürgős a kérdés rendezése, mert ha a telkek hátsó részét is beépitik lakóházakkal, másfél millió korona kellene majdan a kisajátitásra.

A kisajátitandó telkek partfalát mind le kell bontani s ezek helyett betonpartfalat tervez a főmérnök. Es pedig a balparton a Parabek-háztól Lovas-utcáig, a jobb parton, Szt. János-utca alatt pedig a Szent László-hidtól Imre-utcáig (Batáry-sikátorig) lenne betonpartfal, ezeken tul a 3-ik vashidig terméskőből rézmübburkolatból készitené a partot. A partvédelmi munkálatokat 569,156 koronában irányozta elő s igy a kisajátitás és az uj partfalak összesen 774,142 koronába kerülnének.

Ezután rátér a főmérnök a fedezett részre. A 774,142 koronára, véleménye szerint, igen reábi jövedelmi forrásból talál fedezetet a város.

Első sorban is a fatelepek helyén a házhelyek ára emelkednék. Itt mintegy 85000 négyszögméter terület kerül eladásra, a négyszögméterenként a part megnyitása és a védmű épitése folytán 5 koronára veszi az áremelkedést, ami 85000 négyszögméternél 425,000 korona lenne. Majd tovább megy számitásában ezen az alapon. A 85000 négyszögméter területből 141 házhely létesithető, 600 négyszögméterenként véve egy-egy házhelyet. Az itt felépitendő házak átlagos évi jövedelmét 700 koronára számitja, amiből kijön évi 98·700 korona. Ennek a jövedelemnek évi egyenes állami adója 14805 korona, a városnak fizetendő pótadó cimén pedig évenként, a mostani 57 százalékkal véve, 8438 korona uj jövedelmhez jutna a város.

A partnyitás által a körözs-parton létesitendő 51 uj báztelek, illetve a nyitás által nyerendő uj utcavonalon felépitendő uj házakat is számitásba veszi a főmérnök, egyenkint évi 900 korona jövedelemmel, ami után 3924 korona városi adót vett fel uj jövedelem cimén.

Tehát az uj városi adó összegét ha a százalékkal tőkésitjük, az 247,266 kor. tőkének felel meg.

Körözs-utcán a házak nincsenek utcavonalban épitve, hanem sokkal beljebb. Ezeket a telkeket régebben cserébe akarták adni a Körözs mellett átbocsájtandó területért. A főmérnök most nem ezt a megoldást vette alapul, hanem a körözsutcai telkeket eladja a város az illető háztulajdonosoknak négyszögméterenként 10 koronájával, amiből 21137 korona folynék be a városi pénztárba.

Végeredményképen összegezi a főmérnök a fatelep helyének értékemelkedése cimén befolyó 425000 koronát, az uj adóból befolyó összegnek megfelelő 247,266 korona tőkével és az eladandó terület 21137 korona árával, fedezetlenül 694,403 koronát hoz ki, tehát 80739 korona volna fedezetlen. Ez összeget pedig az értékemelkedésről szóló szabályrendelet életbeléptetése folytán befolyó jövedelemből véli fedezhetőnek a főmérnök.

A fenti számbeli eredményt teljesen nem fogadjuk el, mert a szóbanlevő nagyszámu telkeek nem kelnek el valami magas áron, tapasztalat szerint, ha ily tömegben kerülnek egyszerre eladásra, vagy leszállitják az értékét területeknek; továbbá 141 és 51 házat sem épitenek fel Nagyváradon uj térületre egy-két év alatt. Hosszabb időn pedig az időközi kamatveszteség nagy összegre rug s a városi adótöbblet is csak a fokozatos épitéssel parallel folynék be a városnak.

De ezzel nem azt mondjuk, hogy a terv nem nagyon megérett a kivitelre s a város jövőjére fontos.

Helyén valónak tartanánk, ha elvben elfogadná a partnyitását a város, hogy időközben ne épülhessenek be a part mellett levő, most még szabad területek. A tervet pedig több részre osztva néhány év alatt keresztülvihetné a város.

Mert sajnos, nem vagyunk abban a helyzetben, hogy a régiek mulasztását egy karikacsapásra helyrehozhassuk.

Eme fájdalmaink igen is halvány feltünhetéséből is láthatja, mily elérhetlen magasságban tündöklik az ön üdülése ott Alsókotárkán a mi szenvedéseinkkel szemben?!

Aggályos körülményeim között ama gondolatok teszélyeznek, nem lehetnek-e Alsókotárka iratos levegőjét valamiképen raktározni?! és postacsomagokban nekünk elküldeni. Az eszme fölött ne tessék mosolyogni, nem is olyan rendkivüli, vagyis lehetetlen, mert ez csak a leghatványabb utánzata lenne az élesdi hires fazekas iparosoknak, kikről még a kis tükör is igy emlékezett meg:

»Körözs völgvén vagyon Élesd
Savanykás borát meg ne vesd.
Földet gyuró a lakosa
Vlághirü a fazeka.«

Ezt ki is érdemelte az élesdi fazék, mert a fazekasok azon időben, amikor még a rontói fa-saru yár is teljes üzemben volt, szavahihető érdemes emberek állitásai szerint az élesdi fazekasok kitünőségét igazolni akarván edényeiknek: *csuporba szedték a ködöt*!!

»Nem küldhetnénk ezen csuprokból?«

Kaczvinszky Andor.

József főherceg Nagyváradon.

Ritka vendége volt tegnap városunknak. *József* főherceg, aki a D-breczen mellett folyó hadgyakorlaton az I. honvéd huszárezredet vezeti, Nagyváradra érkezett A főherceg tegnap délután gépkocsijával átjött Nagyváradra is s itt mintegy másfélóra huzamig tartózkodott s aztán tovább folytatta utját.

Az illusztris vendég váratlanul érkezett Nagyváradra s igy fogadtatására semmiféle előkészület nem tettek. Gépkocsija fél öt órakor robogott végig Nagyvárad főutcáján. A főherceg gépkocsija a Royal előtt állott meg először, honnan a generális lakására ment a főherceg s ott tisztelgett.

A generálistól való visszatértében *Mihelfy* Jenő Szent László-téri kereskedése előtt állott meg az automobil. Itt a

Az érmelléki Kereskedelmi és Ipari Részvénytársaság
borkiviteli osztálya ajánlja tisztán kezelt hegyi borait.

főherceg egy fél órát időzött. Ugyanis az automobilból kifogyott e bénzin s itt ennek pótlására 40 kilót vásároltak.

A gépkocsi megálltakor óriási néptömeg gyült össze, mely lelkesen éljenezte a főherceget.

A főherceg gépkocsijáról leszállott s az üzletbe ment s itt várta meg, mig a segéd kiszolgálja a benzint.

Ezután megkérdezték a Nagyszalenta felé vivő ut irányát s a gépkocsival elroboglak.

A főherceg Nagyszalontán keresztül Kisjenőbe megy, hol a hercegnek nagykiterjedésü birtokai vannak. Kisjenőben két-három napot fog tölteni a főherceg s akkor ismét visszafog térni a debreceni gyakorlatokra. Visszatértében ismét Nagyváradon fog keresztül menni, mert itt Mihelyfy Jenőnél már meg is rendelte a benzint.

A főherceg negyedmagával utazik. Állandóan egy vadász főhadnagy van mellette, akin kivül még komornyikja kiséri utjában.

A főherceg megérkezésének hire bámulatos gyorsasággal terjedt el az egész városban. Valósággal lázadásba hozta az érdeklődőket, akik tömegestől rohantak meg Mihelyfy üzletét, természetes mire oda értek a főherceg már Nagyszalonta környékén volt

Uránia.

A modern technika egyik legszebb vivmánya hódit most magának óriási gyorsasággal nem csak nálunk, de az egész világon. Ez a szép és igen szórakoztató mü most eljutott hozzánk is, még pedig ugy, mintha egyenesen versenyre akarnának vele kelni minden más mozgófényképvállalattal, mely a kor izlésenek és kivánalmainak megfelel.

Egy társaság, melynek vezetője egyik jeles nagyváradi zsurnalista, a tapasztalatok után arra a meggyőződésre jutott, hogy a nagyváradi közönség a miért a szinházat nem pártolja, azért még nem érzéktelen minden szép és szórakoztató iránt. Ez a társaság megértette a közönséget. A közönségnek, különösen Nagyvárad közönségének mindég új kell. Uj, ami ne legyen értéktelen nagy lármáju humbug, hanem értékes müvészi dolog, ami letudja kötni az érdeklődést s azt ne hagyja azért minden további foglalkoztatás nélkül

Az eszköz, amivel ezt elérni gondolták, igen ügyesen van megválasztva a mozgófényképekben.

Tegnap este az igazgatóság főpróbát tartott a mozgó fényképekkel a Pannónia pince helyiségében, mely igen ügyesen és izlésesen van erre a célra berendezve. A tágas helyiség, mely eddig minden érték nélkül állott, jelenleg a legmagasabb igényeknek is megfelelőleg van berendezve.

Az előadási terem három részre van felosztva I. II. III. helyekre. Előadás alatt állandóan a társaság automatája játszik, mely az eddigi hasonló célu hangszerek között első rendü.

A tegnap este megtartott főpróbán csakis meghivott egyének vehettek részt.

Szépszámu intelligens közönség jelent meg a próbára, mely sikerültnek is mondható. Az előadások a főpróba után itélve szép sikerüek lesznek.

Mint értesülünk, a szépet hasznossal fogják összefoglalni s igy az előadásoknak értékét csak emelni fogják. Ugyanis nemcsak az életből ellopott különböző jeleneteket fognak előadni csupán azért, hogy ez által azt a pár negyed órát agyonüttessék a közönséggel, hanem tudományos dolgok is fognak müsorra kerülni, melyek mellé felolvasást fog tartani állandóan egy egyén.

Szóval nem közönséges »Mózi« ez, hanem »Uránia.«

A megnyitás ma délután 3 órakor lesz.

Alkalom adtán még vissza fogunk térni erre.

Aratási munkásmozgalmak.

A földbirtokosok az elmult év tapasztalatai után mindent elkövettek, hogy a munkás mozgalmakból keletkező hátrányok ellen magukat biztositják. A legtöbb földbirtokos, ki önmaga gazdálkodik a földmüvelésnél s egyáltalán minden olyan munkánál, hol a munkásokat gépekkel lehet helyettesiteni, mindenütt géppel dolgoznak. Ez a gazdák önvédelme a munkások tulköveteléseivel szemben. Természetesen a gépek alkalmazása tetemesen kiszoritotta a munkást, s igy igen sokan maradtak az idei aratáskor munka nélkül.

Hogy mily nagy teret hóditott a gép a gazdasági életben, melyet csakis a fenti oknak lehet tulajdonitani, eléggé világosan mutatja a következő összehasonlitás.

Az elmult évben aratásra kerestek a munkaadók 3000 munkást s most 4100 munkás van dolog nélkül. Az elmult évben julius 12-ig a nagyváradi munkásközvetitő hivatalnál 2406 szerződés köttetett s a folyó évben ezideig csak 686.

Legtöbb az országban a dolognélkül álló munkások száma Bihar-Bodrog és Torontál megyékben, ahol tudni való, hogy a legnagyobb termő földek feküsznek

Jelenleg a nagyobb gazdálkodásokban csakis ott alkalmaznak munkást, ahol a gép nem tud munkát végezni. És ennek legnagyobb részt a munkások az okai, mert a legtöbbször tulköveteléseikkel a gazda megélhetését veszélyeztetik s az önvédelmül azt az eszközt használja, ami a munkást reá nézve lehetetlenné teszi. Ilyen sok esetben a munkás szerződés szegő, e mellett szól beéli tudósitónk jelentése.

A *Beél* mellett elkerülő püspökségi birtokon most folynak az aratási munkálatok. A munkákat bélfenyéri, olcsai, kislakai, feketegyőrösi munkások vállaták el, akik a kaszálási munkák befejeztével kivették saját részüket a termésből s egyenként megszöktek. A csendőrség a szerződés szegő munkásokat vissza fogja vinni a cséplés mellé, melyet teljesiteniök kellett volna. Azok a munkások, kik nem szöktek meg megvannak elégedve a kapott természetbeni fizetséggel.

Az elszökött munkások nagyobb részt románok, iszákos s izgága természetü emberek.

A székelyhidi járásban három helyen is közbe kellett lépni a főszolgabirónak. Az emlitett járásban Bihardiószeg községhez tartozó Egyed pusztán, mely *Moskovits* Adolf és fia cég tulajdonát képezi, az aratást Hunyadmegyéből felfogadott munkások végezték. Ezek közül 154 arató tegnap virradóra megakart szökni. A szökést azonban észre vették s azonnal értesitették a járási főszolgabiróságot, honnan *Poynár* szolgabiró kiszállott a helyszinére és a szökést megakadályozta.

A másik sztrájk eset *Fisch* Ignác kakadi gazdaságában ütött ki, hol 54 arató tagadta meg a munkát és a harmadik Almosdon *Klein* Ignác gazdaságában történt, hol 24 arató tagadta meg a szerződésben elvállalt munka teljesitését.

A főszolgabiró mindakét helyre kiszállott s figyelmeztette a munkásokat a törvényes következményekre, mire a munkások elfoglalták helyeiket. Tegnap már nyugodtan folyt az aratás.

Általában az aratási munkálatok ezideig igen szépen haladtak előre, most azonban, hogy a kaszálásnak vége van s a munkások megkapták járandóságaikat, tulkövetelők kezdenek lenni, sőt igen sok helyen az elsoroltakon kivül is megszöknek s a cseodőröknek kell közbe lépni, hogy a felvállalt munkákat teljesitsék.

UJDONSÁGOK.

* **A Ferencz József rend egy plébánosnak** Dr *Fehér* Gyulát, Esztergom város kegyuri templomának plébánosát, tiszteletbeli udvari káplánt, buzgó és eredményes müködése elismeréseül ő Felsége a Ferenc József-rend lovagkeresztjét adományozta.

* **Rendkivüli városi közgyülés.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága julius hó 16 án, kedden délelőtt 11 órakor rendkivüli közgyülést tart. Ez alkalommal a város által felveendő 300 000 korona függő kölcsönre vonatkozó előterjesztést tárgyalja a törvényhatóság.

* **Áthelyezett tanár.** A vallás- és közoktatási miniszter dr *Fodor* Gyula szatmárnémeti kir. kath. főgymnasiumi rendes tanárt a budapesti VIII. ker. állami főgymnasiumhoz helyezte át.

* **A választók névjegyzéke.** Nagyvárad város központi választmánya szerdán, julius 17 én délután 3 órakor ülést tart, amelyen a jövő évi választók névjegyzéke ellen beadott felebbezéseket veszik elbiralás alá.

* **Kitüntetett főuri hölgy.** Király Ő Felsége grót *Károlyi* Istvánné szül. Csekonics Margit grófnő, palotahölgynek, a jótékonyság terén szerzett érdemei elismeréseül az első-osztályu Erzsébet-rendet adományozta.

* **Agostai ev. esperességi közgyülés** A hegyaljai ág. ev. esperesség Nagyváradon tartja közgyülését augusztus 14. és 15-én. Ez alkalommal dr *Meskó* László esperességi felügyelő, igazságügyi államtitkár fog a közgyülésen elnökölni. A közgyülés előkészitésével tegnag foglalkozott az e célra kiküldött bizottság, mely a következőkben állapodott meg. Az esperességhez tartozó egyházi- és világi tagjait, kik aug. 13-án az esti vonattal érkeznek meg, a pályaudvaron az egyház előljárósága fogadja, elszálásolásukról az egyház gondoskodik, aug. 14-én gyámintézeti közgyülés lesz; az ünnepi szónoklatot *Margóczy* Aladár munkácsi lelkész mondja. Ez alkalommal a nagyváradi ev. gyámintézeti nőegylet három értékes disz ajándékát fogja átnyujtani az illető szegény egyházaknak. Aug. 15-én

tartják meg a közgyülést *Meskó* László világi- és *Materny* Lajos esperes elnöklése alatt. Ugyan-e napon diszbankett lesz, melyre a város előkelőségeit és az ev. ref. egyház előljáróságát meghivják. *Meskó* Lászlónál a kir. törvényszék, a kir. tábla, kir. ügyészség és az ügyvédi kamara elnöksége tisztelegni fognak. A közgyülés programmját különben augusztus első napjaiban kiadandó meghivóban közli a rendező bizottság.

* **A megyei fizetésrendezés**. A megyei fizetésrendezés alkalmával a törvény intenciója az volt, hogy a megyei tisztviselők fizetésrendezése összhangban legyen az állami tisztviselők fizetésével. A fizetés egyesitő ugyan, azonban a tisztviselők más illetményei sokkal kedvezőbbek az államiaknál, mint a megyeieknél. Ezeknek az eltéréseknek elsimitása végett a megyei tisztviselők most mozgalmat inditottak, hogy feliratilag kérik a képviselőházat, miszerint az illetményekre vonatkozó törvénycikket módositsák ugy, hogy a megyei és állami tisztviselők fizetése harmón ában legyen.

* **A közs. polgári leányiskola épitése**. Évtizedek óta beszélünk a községi polgári leányiskola mostoha elhelyezéséről s megfelelő épület emeléséről, de még ma is a régi alkalmatlan helyiségben szorong ez a mindjobban fejlődő iskolánk. A városi mérnöki hivatal most elkészitette az iskola tervét. A polgári leányiskola s az esetleg kapcsolatosan felállitandó felső leányiskolát a Tisza Kálmán-téri püspökségi magtár helyére tervezte a mérnöki hivatal s az udvaron egy tágas tornacsarnok is lenne, amelyet közösen használna az elemi leányiskola is. Az iskola diszes, két emeletes épületre van tervezve. A tornacsarnok költsége 23626 koronára, a polgári és felsőbb leányiskola épülete 191,456 koronára van felvéve; felsőleányiskola nélkül, csupán a polgári leányiskolának megfelelő épület 147,134 koronába kerülne.

* **Mibe kerül a tüdőbetegek szanatóriuma?** A Nagyváradon felállitandó tüdőbetegek szanatóriumának tervét most terjesztette a tanácshoz a mérnöki hivatal. Alternativ tervek ezek. Az egyik terv kivitele 223,653 korona, az olcsóbb pedig 203,509 koronát igényelne. Ebben nincs benne a telekvétel és a berendezés.

* **A Kossuth utcai kereskedők panasza**. *Oláh* Ferenc és az összes Kossuth-utcai kereskedők panaszt adtak be a városi tanácshoz, amelyben kifejtik, hogy a villamos vasut második vágányának kiépitése óta a rendőrközegek, a főkapitány rendeletéhez képest, az utcában levő üzletek előtt áru felrakodása céljából megálló szekereknek a megállását eltiltják, sőt azt az utasitást adják a szekereseknek, hogy a vidéki vevők vagy a Nagypiacra, vagy a Szent László-térre vigyék felpakolás végett az árukat. Ez teljesen tönkre teszi az ottani kereskedőket, mert a vidéki közönség, tehát a főbb bevásárlók elhagyják ezeket az üzleteket Igy elterelik ezen utcából a forgalmat. Kérik a tanácsot, hogy utasitsa a főkapitányt ezen rendelet visszavonására. A villamos vasutat pedig utasitsák, hogy hetivásáros napokon a forgalom lebonyolithatása végett a menetsebességet ezen utcán korlátozza Ez utca kereskedői a vidékre vannak utalva s a nagyobb menetsebesség az utca kereskedelmét teljesen megbénitja. Sürgős intézkedést kérnek.

* **Eljegyzés**. Spitz Rudolf fiatal kereskedő eljegyezte Krausz Menyhért töröksztmiklósi kereskedő kedves, szép leányát Rózsikát.

* **Uj tolmács.** A nagyváradi kir. törvényszék elnöke *Farkas* Péter nagyváradi lakost itteni kir. törvényszékhez állandó román tolmácscsá nevezte ki.

* **Hymen**. *Fehér* Ödön törvényszéki jegyző tegnap este tartotta eljegyzését *Paksy* Gusztáv kedves leányával, *Ilonkával.*

* **Követésre méltó példa**. A szomszéd Békésmegye egyik nagyrahivatott, mély tudományu és ritka, nemes lélekkel megáldott mágnása: *Hoyob-Wenckheim* Fülöp gróf fási nagybirtokos az ő cseledjei számára három évvel ezelőtt minden külső befolyás nélkül egy impozáns iskolát állitatott fel, minta felszereléssel. Amellett, hogy az iskolásokat ellátja mindennemü könyvekkel és tanszerekkel, szóval hogy teljesen ingyenes oktatásban részesiti dédelgetett iskolájának növendékeit, még tanitójának is oly fizetést biztositott, milyennel széles e hazában senki más nem dicsekedhetik. Szóval ez a fenkölt szellemü, ez a minden szép, jó és nemes iránt oly folyékony fenkölt szivu mágnás vagy száz évvel megelőzte korát. S mert az magas röptü lelke belátja, hogy »nincsen az a tanterembeli tanitás, mely gyakorlati eredményével és közvetetlenségével vetekednék a tervszerüen rendezett kirándulás keretében végzett tanitással«, utasitást és engedélyt adott arra, hogy a tanitó évenkint kétszer vigye el növendékeit egy-egy nagyobb tanulmányi kirándulásra. Városunkat szemelték ki elsőnek e célból s e hó 13-án a bőkező mágnás ur jóvoltából a 20 pusztai gyerek Zajgha Béla fási tanitó bemutatta Nagyvárad nevezetességeit.

* **Halálozás.** A nagyváradi postatiszti karnak gyásza van. Egyik derék kollegájuk: *Fintor* Gyula főtiszt, életének 39. évében elhunyt. Temetése holnap, julius 15-én délelőtt 10 órakor lesz a Lukács György-utcai gyászbáztól.

* **Uj vasut**. A kereskedelmi miniszter az alföldi első gazdasági vasut részvénytársaság részére az államvasutak nagyvárad—szeged—rókusi vonalának Nagyszalonta állomástól kiágazólag egyfelől a mezőgyáni irányban Zsadányig, mástelől ugyancsak Nagyszalontától Arpádig vezetendő helyiérdekü vasut épitésére az előmunkálati engedélyt 1 évre meghosszabbitotta.

* **Mezei munkát keresnek**. A m. kir. földmivelésügyi miniszterium értesitése szerint a *Bács-Bodrog* vármegyei Dávid községben 100, Magyarkanizsa községben 130 pár, Kudán 100 pár, Obecsén 200 pár és Temerinben 400 pár, Okanizsán 65 ember, Szabadkán 526 ember, Békéscsabán 150 ember és 50 pár, a torontálvármegyei Obessenyőn 77 ember, Szentpéteren 56, Sárafalván 19 ember, Tobán 40 ember, a törökkanizsai járásban 400 ember. a temesvármegyei németszentpéteri községben 30 pár, végül a jásznagykunszolnokvármegyei Kunszentmárton községben 50 arató és egyéb gazdasági munkás hajlandó más vidéken munkát vállalni. A *torontálvármegyei* Szerbnenzinán 22, Tobán 40, Szerbcsanándon 143, Borcsán 300 ember, Magyarpádén 100, Szerbpádén 53, Antalfalván 20, Szanádon 31, Rudolfsgnádon 17, Szajánon 24, Tiszaszentmiklóson 75, Lovrinban 30 és Ittvarnokon 18 aratómunkás, továbbá Temesvármegyében Zsebely községben minde féle munkára 60 férfi és nő szerződtethető.

* **Egy régi biró**. A beéli járás egyik leghüségesebb emberével szemben nyilatkozik meg most igen szépen a közönség elismerése. A beéli biró *Griffaton* Antal 24 évvel ezelőtt mint pénzügyőri szemlész került a községbe, s dacára annak, hogy a község lakossága román, mégis ő általános népszerüségre, közkedveltségre tett szert, s a lakosság megválasztotta községi biróul. A választás már 24 évvel ezelőtt történt s azóta minden választás alkalmával meg lett biróul választva, sőt szálló igévé vált, hogy mig Griffaton él, Beélben más biró nem lesz. A biró hivatalnokoskodása alatt sok üdvös dolgot tett a községnek, annak anyagi jövedelmét tetemesen növelte. A főszolgabiró most tekintettel arra, hogy Griffaton már öreg, meleghangu előterjesztést tesz az alispánhoz, hogy tekintettel a biró érdemeire, arany érdemkereszttel való kitüntetése végett a megfelelő lépéseket tegye meg.

* **A hét humora.**

» *Támadj föl oh bán* !

A hán szobra: Hogy én még egyszer támadjak ? . . . Erről szó sem lehet! Még most is a hátamban sajog az emléke annak, a mikor akkor támadtam!

*

Hiba.

— Elhibázott dolognak tartom, hogy most csukták be a Házat!

— Miért ?

— Akkor kellett volna becsukni, mikor még a horvátok is benne voltak.

*

Logikus,

— Higyje meg, azokat az anyós vicceket mind olyan emberek gyártják, akiknek nincs is anyósuk!

— Persze. A kinek anyósa van, annak nincs arra való kedve, hogy vicceket csináljon.

*

Kinos kérdés.

— Mi a különbség a batyus-zsidó és a horvát obstrukció vezére közt?

— ?

— Az egyik sipuló, a másik Supiló.

*

Olaj a tüzre.

— Fenyvessy Adolf, a gyorsiroda főnöke, a maga kárán tanulta meg, hogy nem tanácsos tüzbe jönni, amikor Olayval kerül össze.

*

Kicsiny.

— Ez a lakás elég csinos lenne: de mindene nagyon kicsiny!

— Ohó kérem! Tessék csak megnézni — az árát !

(*Kakas Márton.*)

* **A belényesi lázadás**. Megemlékeztünk annak idején róla, hogy az ismeretes belényesi népgyülés ügyében az ügyészség meginditotta a vizsgálatot. A vizsgálat eredménye nem vezet a lázitók kideritésére, mert azok még idejekorán rábeszélték a románokat, hogy tagadjanak mindent, mert a vizsgálat során ugy sem esketik meg őket. A kihallgatott egyének kettő kivételével tagadtak is mindent. A jegyzőkönyvek ezek szerint lettek beterjesztve a királyi ügyészséghez, mely mint értesülünk a tanuk vallomása alapján, a vádat elejtette.

* **Megveszett ember**. A belényesi járáshoz tartozó Kuracel községében ezelőtt mintegy három héttel veszett kutya garázdálkodott, s megmart két gyermeket, egy asszonyt s több kutyát. A veszett kutya elmenekült s a megmart egyeneket felszállitották a Pasteur intézetbe. Tegnap mint belényesi tudósitónk telefonálja. *Iszók* Száv pocsavelesdi biró megjelent a járási főszolgabiró előtt s ott sirva panaszolta, hogy őt három héttel ezelőtt a Kura

celről elmenekült veszett kutya megmarta. Nem tulajdonitott a marásnak semmi nagyobb jelentőséget azért nem is jelentkezett gyógykezelés végett. Az utóbbi napokban azonban iszonyu kinja van, erős görcsök gyötrik s iszonyodik a víztől. Az emberen kétségtelenül megállapittatott a veszettség tünete, azért a legelőször induló vonattal Nagyáradra hozták, s innen még az éjjel Budapestre vették.

* **Megszökött bosnyákok**. A beéli járásban nem csak az arató munkások hódolnak ennek a legujabb szokásnak, hogy egy őrizetlen percben faképnél hagyják a gazdát, hanem a famunkások is igyekeznek jobb keresettel kecsegtető vállalathoz jutni. Mint tudósitónk jelenti, az ottani nagykiterjedésü Lendler-féle fatelepről a bosnyák munkások tömegesen megszöktek. A munkások vezetői a járási főszolgabirónál panaszt tettek, hogy a cég nem teljesiti kötelezettségét, amit velük szemben szerződésileg biztositott. Az általuk eikészitett munkát ugyanis osztályozáskor nem fogadja el első osztályunak, hanem a másodikba sorozza, holott az első rendü. Az igy ledegredált munkáért természetesen nem is fizet megfelelően. A munkások e miatt hagyták ott a céget. A főszolgabiró hétfőn ki fog szállani, hogy megtartsa a helyszini vizsgálatot. A megszökött munkásokat, kik valahol rejtőznek, a csendőrség nyomozza.

TÁVIRATOK.

Prunoibs távirata Kossuthoz.

Budapest, julius 13. Prunbics Antal Spalató volt polgármestere, ki jelenleg Olaszországban tartózkodik, tegnap olasz nyelvü táviratot intézett Kossuthoz. A táviratban azt adja elő, hogy értesült róla, miszerint Kossuth a vasutas törvényt rendeletileg akarja végre hajtani. Ezt az eljárást alkotmányellenesnek találja. Annak megtörténtét sem az igazság, sem a hazaszeretet érzete nem engedik megtörténni. Majd tegezni kezdi Kossuthot. Mikor benneteket ugymond, Ausztria megakart fojtani mi nem késtünk, hanem a szabadság nemes érzetét követve önként ajánlottuk fel segitségüket. — Kossuth akkor megigérte, hogy Horvátország Magyarországgal osztozni fog a küzdés gyümölcseiben. Most ugy látszik, ezt a kormány elfeledte. Kéri, hogy térjenek magukhoz, mert a két országban a pártütés fog fellépni. Ezek az ő őszinte szavai.

Párbaj Olay és Fenyvesi között.

Budapest, julius 13. Olay Lajos tegnap megverekedett Fenyvesi Adolffal még pedig igen sulyos feltételekkel. A párbaj Fenyvesi sérülésével végződött. Fenyvesi ugyanis fején, jobb karján és jobb fülén sérült meg. Fenyvesinek sérülései közül a fülvágás igen veszélyes. Olay doktora a megsérült félnek a szanatoriumi kezelést ajánltotta. A felek kibékültek.

Gerba parancsnok Bécsben.

Zágráb, julius 13. Gerba hadtestparancsnok holnap Bécsbe utazik, hogy a katonai hatóságoknak bemutatkozzék uj rangjában.

A jápán—amerikai viszony.

Oyester Bay, jul. 13. Aoki japán nagykövet és Semo-Mutó japán tengernagy meglátogatták Roosevelt köztársasági elnököt, aki a látogatásról a következő hivatalos értesitést adta ki.

Az Egyesült-Államok elnöke fogadta Jamo-Muto japán admirálist és beszéde minden tekintetben kielégitő volt. A beszélgetés folyamán igazoltatott, ami már Homi nagykövet tisztázott, hogy a két kormány közt teljes az egyetértés és a két nemzet között barátságos viszony van.

Igazságszolgáltatás.

Vizsgálat Dobay ügyében. Még élénk emlékezetében van a közönségnek az a katonai botrány, melynek *Dobay* Sándor városi rendőr lett az áldozata. Az áldozat még mindég igen sulyos beteg, sebei nyitottak, ugy hogy szolgálatot teljesiteni hónapokig nem lesz képes. A vérengző katonák ügyében Budapestről egy hadbiró időzik jelenleg Nagyváradon, s itt napok óta tartja a kihallgatásokat. Ez ideig ki lettek hallgatva báró *Jeszenák* hadnagy, *Kemény* Ignác és *Kápolnay* Gyula rendőrbiztosok, Balogh, Duró, Mados, Tardi rendőrök és még több polgári tanu is. A katonák arról panaszkodnak, hogy a rendőrök bántalmazták őket s e miatt voltak kénytelenek fegyvert használni. A vizsgálatot a hadbirón kivül egy főhadnagy is vezeti. A kihallgatások a hadapródiskolában folynak.

REGÉNYCSARNOK.

Müvészélet.

Irta: **Kraszevszkij A. N.**

— Oroszból. — 79.

Midőn végre képes volt ismét ágyát elhagyni, nagy változást érzett magában. Nem kerülte többé Lensky emlékét, a régi szerelem halott volt ugyan, de e régi szerelem romjaiból egy uj, átszellemült szerelem támadt fel, mely nem volt már egyébb, mint meleg könyörüles bocsánat.

— — — — — — — — — — —

A halálos betegek nyugtalanságával, kik hiába keresnek enyhülést, Genfben sem volt maradása. Rómába vágyott.

Az orvosok miben sem gátolták. Egy haldoklónak végre is jogában áll magának a helyet kikeresni, hol utoljára akarja lehajtani fáradt fejét.

— — — — — — — — — — —

Rómában eleinte állapota mintha javult volna. Március végével Nikolaj eljött látogatására. Most már magas, nyulánk fiatalember volt, nagy ábrándos szemekkel, finom metszetü, arisztokratikus arccal és kellem s, még kissé elfogult modorral. Már két izben jött külföldre anyját felkeresni, de Natália sohasem örült neki annyira, mint most.

Minthogy szép idő volt és a szokottnál jobban érezte magát, Natália sétakocsizást inditványozott. »A Giulia villába« — parancsolta a kocsisnak. — Magmutatom nektek a Morsini palotát, szólt gyermekeihez, ahol akkor laktunk, mikor apátok eljegyzett magának. — Mascha bámulva nézett anyjára. Csaknem három év óta ma történt először, hogy atyját előtte emlité.

Igy hát a Giulia villába mentek a ragyogó márciusi verőfényben. De a Morsini palotát hiába kereste Natália. Helyében fapalánkkal bekeritett törmelékhalmazt talált. Könnyekig megcsalódva, a halálos betegek gyermekes érzékenységével fordult el. Utközben eszébe jutott, magát a Trévi kuthoz vitetni. Szinte felugrott örömében a kocsiban, miőn a szoborcsoportot megpillantá. Itt találkoztam apával először Rómában, épen husz évvel ezelőtt, — szólt, mig sajátságos, álmodozó tekintete a régi alkotmányra szegződött. A szobrok még feketébbek és romlottabbak voltak: de a vizsugarak ép oly kicsapongó kedvvel löveltek és az ég ép oly kékséggel ragyogott, mint husz évvel ezelőtt. — Ah, szólt: — És igy van az emberekkel is s ezért elnézőn kellene átsiklanunk a bennök rejlő salakon, csak annak örülve, ami bennök halhatatlan!

Mascha nem értette teljesen anyja szavait, Nikolaj azonban, tekintetét keresve, ajkaihoz emelte kezét.

NYILTTÉR.

A Magyar Élet és Járadékbiztositó Intézet mint szövetkezet nagyváradi kerületi fiókja

irodai helyiségét

Teleky-utca 11. sz. alá

(földszint, bejárattól jobbra) a Kereskedelmi és Iparkamara székházába

helyezte át.

Mikes Ödön,
titkár.

Vettük a következő értesitést!

Reichard Áruházában
Fő-utcán

megérkeztek a tavaszi és nyári ujdonságok a következő cikkekből: Préhler, Ita, angol- és olasz kalapok! Obervalder és Ladstädter-féle szalmakalapok. **Eredeti Panama-kalapok.** Férfi-, női- és gyermek szines cipők. Angol zefir ingek. Elegáns divatmellények.

50

Egyedüli raktár a hirneves **Engelhardt**-féle **Carlsbadi cipőkből.**

Egy még kevéssé használt két lóerejü

gázmotor

igen jutányos áron eladó.
Cim a kiadóhivatalban.

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzsde.

Budapest, julius 13.

Oszrák hitelrészvény — —	651·50
Magyar hitelrészvény — —	750 25
Leszámitoló bank — — —	492·—
Rimamurányi — — — —	540 25
Osztrák-m. államvasuti részvény	660·25
Közuti vasut — — — —	542 75
Városi villamos vasut — —	287.—

A gabonatőzsde határideje.

Budapest, julius 13.

Buza okt. 50 kilogrammonként	10.66
Rozs okt. — — — — —	9.10
Zab okt.-re — — — — —	8.10
Tengeri májusra — — — —	6.15
Tengeri jul. — — — — —	8.31

Hivatalos árfolyamok.

budapesti áru- és értéktőzsde 1907 julius 13-án.

Magyar aranyjáradék 4% — — —	111.20
Magyar koronajáradék 4% — — —	92.90
Magyar keleti vasuti államkötvény 4% —	82.30
Magyar földtehermentesitési kötvény 4% —	93.—
Horvát-szlavon földtehermentesitési kötvény	95·50
Magyar nyeremény sorsjegy-kölcsön —	189·—
Tisza szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön —	144.—
Osztrák járadék papirban — — —	97·25
Osztrák járadék ezüstben — — —	99·—
Osztrák járadék aranyban — — —	116.—
Osztrák korona járadék — — —	97·25
1860. oszt. államsorsjegyek — — —	150·—
Osztrák-magyar bankrészvény — — —	18·15
Magyar hitelbank részvény — — —	750.25
Osztrák hitelbank intézeti részvény —	652.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény —	660·—
20 frankos frankos (Napolendor) — —	19·12
Német birodlmi márka — — — —	117·77
London vista — — — — — —	240·67
Páris vista a — — — — — —	95.70
20 márkás arany — — — — —	23.52

A szerkesztésért felelős:
Dr. VUCSKICS GYULA.

Új fényképészeti és festészeti műterem Nagyváradon.

LEMBERT EDE
fényképészeti és festészeti műterme

mely a modern kor kivánalmainak megfelelően teljesen ujonnan épült Rákóczi-ut 8. szám a. (Fő-u. Györffi-ház) **megnyilt.**

Műtermében készit:
Platin képeket
Aquerelleket
Olajfestményeket
és régi képek után uj másolatokat.

Elsőrangu kivitel!

Pénz!

Olcsó
tőketörlesztéses kölcsönt

10—75 évre folyósit, ugyszintén régi drágább kamatu kölcsönöket kicserél, convertál a lehető legrövidebb idő alatt.

Házak, szőlők, földbirtokok

örök árban való ***adás-vételét*** vagy ***bérletét*** a legsikeresebb eredménynyel közvetit.

Földbirtokok parcellázását

saját költségére elvállalja és financiroza.

Faludi Ignác,
volt takarékpénztári titkár,
bankbizományi és hitelforgalmi iroda
Nagyvárad, Mészáros-utca.
Telefon szám 424.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám.

Művek
folyóiratok, hirlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készit:
izléses kivitelben
mindennemü
nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.
Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,
számlák, falragaszok,
báli meghivók,
táncrendek, étlapok,
naptárak,
palackfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba vágó nyomtatványok készitése.

A lat. és gör. szert. kath. egyhazmegyei nyomtatványok raktára.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban.

Dr. Ràcz Ödön
Sanatoriuma és vizgyògyintézete
(ezelött Politzer-féle)

Nagyvárad, Szilágyi-Dezső-utcza, 7. szám.
Telefon 693.

Bejáró és bennlakó betegeknek egész éven át nyitva. (Fertőző és elmebetegek kivételével.) Vizgyógymódok, villany gyógyászat, villanyfürdők, szénsavas-törpefenyő. Asványfürdők, forró légkezelés, gőz szekrény, pöstyéni iszapkura. Inhalatiok. Vibratios massage, Soványitó és hizó kura.

Javalva: Idegesség, kimerültség minden neme, gyomor, bél-, sziv-, tüdő és légzőszervek bántalmai, izületi-, izom-, ideg csuznál kitünő gyógyeredmények.

Állandó orvosi felügyelet.
Olcsó árak. Pensio (lakás és ellátás) naponta 3-5-7 korona.

Prospektus és felvilágositással szivesen szolgál

Dr Rácz Ödön,
az intézet tulajdonosa és vezetője.

HIRDETESEK
jutányos árban felvétetnek a
„TISZÁNTÚL“
kiadóhivatalában.

Hirdetmény.
Óvadékkal rendelkező
pénzbeszedő
felvétetik.
Ajánlatok alulirott pénzintézetnél nyujtandók be.
Magyar Bank Részv. Társaság.

Legjobbak
a
Moskovits
czipők.
Kossuth-utcza 5.

Az első nagyváradi mübutorgyár
fő üzletét
f. évi augusztus 1-től
Fő-utca Guttmann-házban
nyitja meg, **hol az eddig ismert olcsó saját gyári árban**
nagy butorkiállitás
fog a t. vevőközönség rendelkezésére állani.
Bárminemü butorokat kezesség mellett **saját gyáramban** készitek.
Költségvetésekkel, rajzokkal, készséggel szolgálok dijmentesen.

Büchler Márton

Telefon 626. 152 1—50

Uj üzlet! Uj üzlet!
Lukács Nándor
butor-raktára
műasztalos-, kárpitos- és diszitő műhelye Nagyvárad, Fő-utcza 8. sz. Széchenyi szállodával szemben.

Állandó raktár: háló, ebédlő uri szoba és szalon berendezések, mindennemü modern styl szerint. Vas, réz és hajlított fa butorok reudkivül nagy választékban.

Pontos kiszolgálás. **Olcsó árak**
Kivánatra rajzok és költségvetések ingyen.

Nagyvárad város
VILLAMOS MŰVE

Értesiti a n. érd. közönséget, hogy **izzólámpa körtéket** tart raktáron 3 legfeljebb 3·4 watt fogyasztással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron kaphatók **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér**, hosszuélyos (matt), azonkivül fényképész-lámpák és mindennemü izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyancsak kaphatók **nernst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyertyánként 1·5 watt fogyasztással.

Csillárok, ivlámpák és villamosmotorok eredeti gyári árak mellett

kaphatók. A villamos mü igazgatósága elvállalja

villamosvilágitási

erőátviteli berendezések felszerelését, bővitését, átalakitását, javitását, ivlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállitását, berakását és minden e szakmába vagó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetés ingyen.

Brűn-kőnigsfeldi gépgyár

ajánlja kitünő szerkezetü benzin és petróleum motórait, kisipar-takarmány, kannák, viztelepek, satöbbi részére 2—30 lóerőig, benzin lokomobilokat és benzin-lokomobilos cséplőkészleteket, legolcsóbb üzem szivó gázmotórokat.

Kerületi képviselet: **Hensenkamp Ernő, NAGYVÁRAD,**
Szent János-utca 12. sz.

Arjegyzék ingyen és bérmentve. Elsőrangu gyártmány!

Nagyváradi középiskolai Internátus.

Nagyváradon, a Tisza Kálmán téri Elek-féle házban (9. sz.) folyó évi szeptember hó 1-én
gimnáziumi, reáliskolai, felső kereskedelmi
és polgári iskolai tanulók részére
az internátusban a második évfolyam nyilik meg.

Egyenkénti tanitás nevelő tanárok vezetése és ellenőrzése mellett. Szigoru korrepetálás és naponkénti kihallgatás a feladott leckékből.

Az intézet a város legegészségesebb helyén fekszik, közel a tanintézetekhez.

Bő tájékoztatót kivánatra ingyen küld az intézet tulajdonosa és vezetője a kivel értekezhetni lehet naponként 9-től 12-ig

Nagyvárad, 1907. junius 14.

Dénes Pál,
intézettulajdonos és igazgató.

MEGJELENT
az első kötet 500 szövegképpel és 60, részben szines mümelléklettel.

A TECHNIKA VIVMÁNYAI
című kötet a ***magyar közönség*** *minden* ***rétegének érdeklődésére*** *számithat.* ***Nem tudákos szakmunka, hanem élvezetes, könnyed olvasmány.***

A MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRÁ-ból,

melyről olvasóinknak már több izben hirt adtunk, most jelent meg az első kötet. A kötet címe:

A TECHNIKA VIVMÁNYAI
AZ UTOLSÓ SZÁZ ÉVBEN.

SZERKESZTIK: HOLLÓS JÓZSEF ÉS PFEIFER IGNÁC.

Ez a kötet úgy külső megjelenésével, mint tartalmával, stilusának irodalmi, könnyed hangjával egyaránt megfelel mindazoknak a várakozásoknak, melyeket a kiadótársulat a magyar közönségben a **MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRÁ**-ról szóló ismertetéseivel felkeltett.

A könyvet szakemberek irták, de oly könnyen érthető hangon, mintha szabad előadást tartanának a társadalom minden köreiből összesereglett hallgatók előtt, kiknek figyelmét lebilincselik tárgyuk érdekességével, előadásuk könnyedségével és a szemléltetés gazdag eszközeivel.

A TECHNIKA VIVMÁNYAI cimü munka a magyar társadalom minden rétegének szól. A **gazdát** rávezeti a rendelkezésre álló és még kihasználatlan természeti erők célszerű kihasználására. Szakszerű tájékozást nyujt a gazdasági gépekről és külön nagy fejezetben ismerteti a gazdasági termékek ipari feldolgozását.

A magyar kereskedő szeme előtt ennek a könyvnek az olvasása számos iparág kereskedelmi kihasználásának perspektiváját nyitja meg, különösen a fiatalabb generációnak meg kell ismerkedni ezzel a munkával, mely megismerteti a **bányászat, kohászat, faipar, szövőipar, kémiai nagyipar** stb. stb. hatalmas, milliárdnyi értékü vagyont termelő haladásával. A **tanügy munkásai** a **MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRÁ**-nak első kötetében gondolkodásuk és ismereteik gazdagitására kiváló munkát nyernek. A nagyközönség legszélesebb rétegeit, valamint a megfelelő szakmákban működőket pedig közelről érdekli a **közlekedés eszközeiről, a hadászati technikáról**, az **elektromosság**-ról, **távirás**-ról stb. szóló fejezetek.

A legujabb problémák: **radioaktivitás, drótnélküli távirás, repülőgép** stb. e könyv olvasása utján eleven fogalmakká válnak az olvasó előtt.

A Technika Vivmányai

cimü kötet fejezetei és a szerzők nevei:

Energia: Schimanek Emil.
Bányászat: Litschauer Lajos.
Kohászat: Gálocsy Árpád.
A fémek megmunkálása: Kandó Gyula.
Motorok és emelőgépek: Kármán Tódor.
A közlekedés eszközei; Gondos Viktor.
Pósta: H. Hennyey Vilmos.
A fény a tudomány szolgálatában: Karvázy Zsigmond.
A sokszorositó ipar: Kún Sámuel.
A technika a hadviselés szolgálatában. M. Müller Hugó
Faipar: Gaul Károly.
Szövő- és fonóipar: Maly Ferenc.
Papirgyártás: Jalsoviczky Géza.
A kémia vivmányai: Pfeifer Ignác.
Gazdasági gépek: V. Markhót Jenő.
Gazdasági termékek ipari feldolgozása: Kosutány Tamás.
Elektromosság: K. Lipthay Károly.
Telegrafia és telefonia: Hollós József.
Zárószó: Méray-Horváth Károly.

A „Müveltség Könyvtárá"-nak ára kötetenkint.... 24 korona.

Megrendelhető

havi részletfizetésre is

Sebő Imre

könyv- és papirkereskedésében

Nagyvárad, Rákóczi u.

A MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRÁNAK

első sorozata a következő könyvekből fog állani:

I. A Technika Vivmányai
II. Az Ember
III. A Világegyetem
IV. A Föld
V. Az Élők Világa
VI. A Társadalom

A második sorozat, hat kötetben, tartalmazni fogja a történelmi, irodalmi és művészeti ismereteket és az első sorozat teljes befejezése után fog megjelenni.

Biharmegyei Takarékpénztár.

Utazási és fürdőidény

alkalmából

megőrzés végett elfogadunk

Értékpapirokat

Betéti könyvecskéket

Értéktárgyakat

Ékszereket

Csomagokat és dobozokat (lepecsételve)

Saját betéti könyvecskéinket dijtalanul Az átvett tárgyakról **elismervényt** adunk — és **mérsékelt** őrzési dijat számitunk.

Biharmegyei Takarékpénztár

Kossuth Lajos-utca.

apható minden elsörangu vendéglőben és kávéházban.

Központi Takarékpénztár Nagyváradon.

Alaptőke 1,000.000 korona. **Telefon szám 443.**

Felhivás!

Az 1907. évi junius 2-án tartott rendkivüli közgyülésünk 5000 drb 200 kor. névértékü uj részvény bibocsátása által intézetünk alaptőkéjének **két millió** koronára leendő felemelését határozta el.

Ezen uj 5000 drb részvény átvételére a régi részvényesek **elővételi joggal birnak** olyformán, hogy minden régi részvényre egy uj részény a megállapitott 212 korona árban részükre fentartatik. E vételárban a kiállitási dij és illeték már bennfoglaltatik.

Az uj részvények vételára után a folyó 1907. évi julius 1-től a befizetés napjáig 6%-os kamat fizetendő, ennek ellenében az uj részvények az üzleteredményben 1907. év julius 1-től kezdve részesednek. A julius 1-ig történő befizetések után a takarékpénztár 5% kamatot térit meg.

Ezen közgyülési határozat folytán felhivjuk t. részvényeseinket, hogy az uj részvényekre elővételi jogukat bezárólag f. évi **julius 15-ig** gyakorolni s ugyanakkor a régi részvényeket az elővételi jog gyakorlására vonatkozó lebélyegzés végett pénztárunknál bemutatni sziveskedjenek.

A befizetések 1907. november 1-ig tetszés szerinti részletekben teljesithetők, azonban az elővételi jog gyakorlásánál részvényenkint 52 korona fizetendő.

A befizetésekről ideiglenes igazolványok adatnak ki. Ezen ideiglenes igazolványok névre szóló részvényekre és ezzel kapcsolatosan a 200 K. n. é. részvényeknek 400 K. n. é. részvényekre való kicserélésére vonatkozólag ujabb felhivást fogunk annak idején közzétenni.

Az uj részvények befizetésére vonatkozólag érvényben maradnak alaps abályaink 10. §-ának a késedelmes befizetőkre vonatkozó intézkedései.

Nagyvárad, 1907. junius 3.

Központi Takarékpénztár Részvénytársaság Igazgatósága.

Lukács Aladár

elsőrangu kalap-, fehérnemü- és uri-

— — — divat üzlete — — —

Telefon516. ***Nagyvárad, Fő-utca.***

HAÁSZ MANÓ

női kézmű- és divatáruháza
NAGYVÁRAD, Zöldfa-utca elején

Mindenkit meglepő nagy mennyiségü nyári ujdonságok érkeztek. Gyönyörü sima és mintázott grenaduok, paplanok, sima és azsurozott ruhavásznak himzett batisztok és remek kivitelü sephirek, blousok. Ugyszinte batiszt és vászon, himzett ruhák Továbbá minden cikkben is óriási nagy raktár.

S tekintettel a nállam lévő mindenki által ismert óriási forgalomra, az áraim legolcsóbbak.

Nagyváradi Cabaret

a Bazárban

kedvezőtlen idő esetén az étteremben.

RUZSINSZKY ILONA

az ország legszebb hangu primadonnája, mint vendég.

Vank Pista

a Szigligeti-Szinház tagja, vendég

Jön! Jön Jön!

Gyöngyi Izsó

Az összes szerződött tagok fellépte.

Ma, délután 5 órakor nagy

gyermek-előadás.

Kezdete 8 és fél órakor.

Belépő-dij 1 korona, fentartott hely 2 korona

Reservált helyek egész nap a Bazár-kertben megrendelhetők.

Tisztelettel

Hatvani Károly,

igazgató.

Saját gyártmányu, vörösre festett végü

Kéveköteleimet

a legerősebb kivitelben

kitünő minőségü

Kötélgyártmányaimat

a legmérsékeltebb árban, valamint **mindennemü zsákok és ponyvákat**, eredeti **gyári árban** számitok.

Egész mérsékelt dijért kölcsönzök **uj zsákot és ponyvát**.

I. Weisz Mór.

Gyár: **Kolozsvári-utcza,** (haját ház.) — Iroda és főraktár: **Kossuth-u.** (Andrényi-palota)

Telefon 299.

MENTŐSZEKRÉNYEK

JUTÁNYOSAN BESZEREZHETŐK

TURAI LAJOS

KÖT- és ILLATSZERTÁRÁBAN

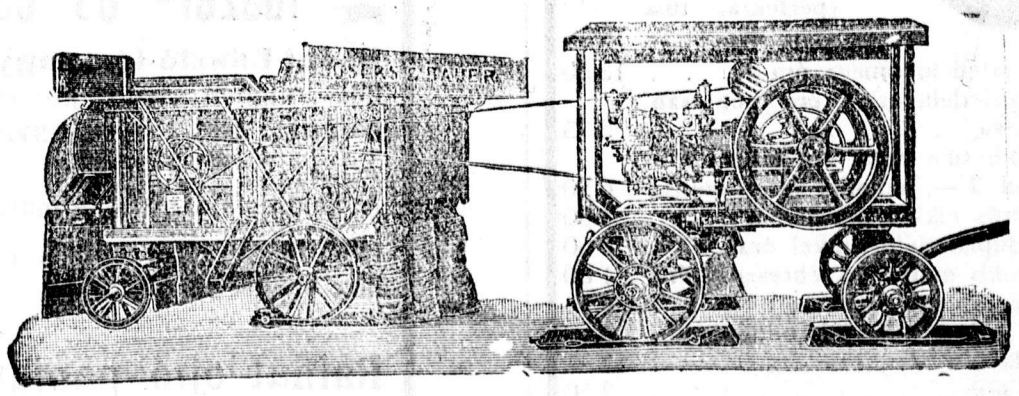
119 1.10 **Nagyvárad, Fő-utcza 9. (volt Bartsch-féle ház.)**

Osers és Bauer motorgyára

Budapest, Podmaniczky-utca 18.

Ajánlja kitünő hirnévnek örvendö benzin lokomobiljait benzin lokomobilos cséplőszelvényeit és

szivógáz-motorait.

1-2 fillér üzemköltséggel. Elismert elsőrendü gyártmány! Szolidtömör kivitel! Kitünő referenciák! Kedvező fizetési feltételek!

Költségvetéssel és árjegyzékkel dijmentesen szolgálunk!

Magyar Gazdák Vásárcsarnok

Ellátó Szövetkezete

„Juh-turó“

gyára.

Marosvásárhely.

Ajánlja legjobb minőségü

székely-csemege és munkásturó készitményeit.

Főraktárak: Marosvásárhely, Budapest.

Biharfüred

a legkellemesebb üdülőhely

és minden igényeket kielégitő klimatikus

gyógyhely

junius hó 15-én megnyilott, mely bővelkedik a legremekebb **természetü szépségekkel.** Igen kellemes, északi széltől **védett éghajlattal.** Modernül berendezett 70 vendégszobával. Kitünő konyhával és ellátással.

Klimája befolyásolja a légzést, azt kiadóbbá, mélyebbé teszi, az anyagcserét tetemesen fokozza, a vérkeringést emeli, a test hőmérsékét szabályozza, az izomzat tevékenységét emeli, az étvágyat, emésztést fokozza s az álmatlanságot megszünteti, az izzadást megszünteti.

Vasutállomás Belényes

Prospektust kivánatra bélyeg és d jmentesen küld a

Fürdőigazgatóság.

Értesités.

	Ár frt
Egy duplafedelü valódi schweici (perfekta) tula ezüst óra . .	19.—
Egy duplafedelü omega óra	13.50
Egy dup afedelü ezüst óra pontosan regulázva	5 75
Egy valódi tula ezüst óra anker szerkezettel 7.—, cilinder szerkezettel	6 50
Egy jó erős nikkel óra	1 80
Egy jó duplafedelü nikkel óra . . .	2 50
Egy legjobb minőségü ébresztő óra	1 80
Egy inga óra ütő szerkezettel . . .	9 —
Egy ütő inga óra kisebb minőség .	5.
Egy iroda óra	3 —
Egy fali óra	2.50

Ékszerek bámulatos olcsó árban kaphatók:

FERDERBER TESTVÉREK

Szinház-utca, 4. (Adorján-ház.)

Kossuth-utca, (Káptalan-ház.)

Bihar-kávéházzal szemben.

Uj üzlet! Gyógy cognac állandó nagy raktár és a legfinomabb tearumok behozatala. **Uj üzlet!**

A „gőzkávé pörköldéhez.“

Aki nagyon jó, zamatos illatu kávét kedvel, az csakis a **TRIESZTI**

KÁVÉ és THEA

közvetlen behozatalától vegyen, mert a legkiválóbb fajok ott kaphatók és egy még nem létezett módszer szerint vannak frissen pörkölve. — Hosszas kisérletezés után sikerült ezt elérnem.

Aki egyszer megizleli, mást nem fog használni.

Kávéimat lemez hordókba tartóm az illat és zamat el nem párolgása céljából. Ezen különleges pörkölt kávén kivül az összes nyers kávé fajaimat a legolcsóbb árért bocsájtom forgalomba

Tisztelettel

Aszódi Mihály Nagyvárad

Kossuth-utca 16. a cipőgyárral szemben. Telefon 635. sz.

Trieszti kávé és thea közvetlen behozatal tulajdonosa.

Cukorkák és csokoládé különlegességek.

Vidéki megrendelések bérmentve minden állomásra.

Uj üzlet! Gyógy cognac állandó nagy raktár és a legfinomabb tearumok behozatala. **Uj üzlet!**

Nagyváradi Kereskedelmi Csarnok.

A Nagyváradi Felső Keresk. Iskola,

melynek érettségi bizonyitványa **egy éves önkéntes katonai szolgálatra** jogosit s melynek **eddig végzett 619 növendéke** elsőrendü kereskedelmi, gyári, bankári és pénztári cégeknél posta-, távirdai-, vasuti-, pénzügyi-, törvényhatósági és egyébb közhivatalokban nyert kiváló alkalmazást. 1907. szeptember hó 1-én nyitja meg 20-ik évfolyamát.

Az intézet 1906—907-ik tanévben, 136 tanuló látogatta, közöttük 70 vidéki. Vidéki tanulóknak jó családoknál való elhelyezése ügyében az iskola igazgatója, dr. **Kováts S János** ur legnagyobb készséggel jár a szülők kezére.

Az 1907—908-ik iskolai évre a beiratások folyó évi junius hó 30-án s julius hó 5 első napján eszközöltetnek.

Minden egyéb tudnivalóról »**Tájékoztatónk**« ad bő felvilágositást, amelyet levelezőlapon nyilvánitott kivánatra az iskolaigazgató (lakik az iskolaépületben. Deák Ferenc-utca 3. szám.) azonnal megküld. Nagyvárad, 1907. junius hóban.

Reismann Mór, a fentartó testület tagja.

Dr. Hoványi Géza, iskolabizottsági elnök.

Mezey János és Társa

Csordás Testvérek utóda.

Ajánljuk **háztartási cikkek beszerzésére** uj árukkal dusan felszerelt

füszer- és csemege kereskedésünket

Szent László-tér, nagyváradi takarékpénztár épületben, hol minden fenti körzetbe eső élelmi cikkek, **csemegeáruk, borok,** friss töltésü **ásványvizek** a legelőnyösebben bevásárolhatók.

A befőzési idény alkalmából felhivjuk a t. közönség b. figyelmét pergament-papir, zsineg, parafa-dugasz stb. a gyümölcs conserváláshoz szükséges áruinkra, nemkülönben a t. gazdaközönség b. figyelmébe ajánljuk a

Raffiát ojtó pamutot. permetezéshez szükséges kékkő (rézgálic) raktárunkat.

Idei csurgatott akác méz. Naponta friss tea vaj.

Két jó nevelésü fiu tanulóul felvétetik.

Tisztelettel

Mezey János és Társa

Telephon szám 249.

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.